

Onverwacht succes is niet altijd plezierig

Mensen voelen zich prettiger als ze controle hebben over een situatie dan bij een onverwachte gebeurtenis. Zelfs als die leuk is.

PSYCHOLOGIE

BRUSSEL | Een laptop kopen die kort nadien in de aanbieding komt, is geen onverdeeld genoegen, heeft de Nederlandse psychologe Marret Noordewier aangetoond.

Mensen hebben volgens haar een sterke behoefte aan consistentie, voorspelbaarheid en controle. Ze voelen zich goed als de werkelijkheid overeenkomt met hun verwachtingen. Maar wat als de werkelijkheid nog beter is dan verwacht, vroeg Noordewier zich af. Overweegt dan het plezierige gevoel van het positieve of het onplezierige gevoel van het onvoorspelbare?

Om daar achter te komen liet Noordewier proefpersonen stukjes kaas proeven die in werkelijkheid gemaakt waren van marsepein. Of ze vertelde aan proefpersonen over een zeer onvriendelijke persoon, die in werkelijkheid juist erg aardig bleek te zijn.

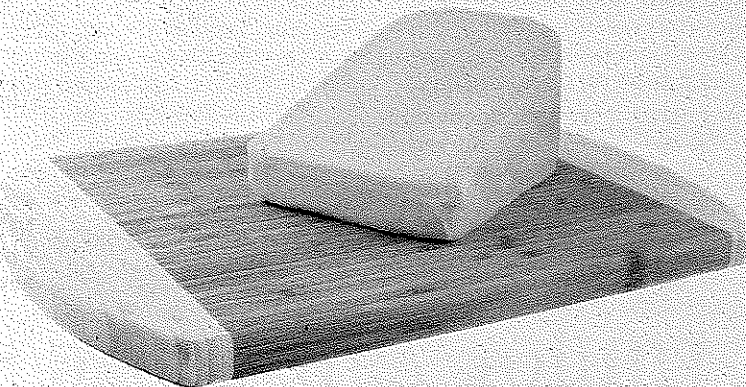
De experimenten van Noordewier toonden aan dat mensen in eerste instantie negatief reageren op onverwachte uitkomsten, ook al zijn die positief. Zelfs mensen die marsepein erg lekker vinden,

trekken dus een vies gezicht bij het eten van een blokje kaas dat in werkelijkheid marsepein blijkt te zijn.

Maar mensen voelen zich wel goed over onverwacht positieve uitkomsten wanneer ze hun verwachtingen kunnen loslaten en zich richten op de realiteit. Dat loslaten kost echter tijd en motivatie. Dat is in de ene situatie makkelijker dan in de andere en sommige mensen zijn er beter in dan andere. Een voorbeeld: mensen die een sterke behoefte aan structuur en consistentie hebben, reageren negatiever op een aardige skinhead dan mensen die meer oog hebben voor de persoon ach-

Mensen voelen zich goed als de werkelijkheid overeenkomt met hun verwachtingen

ter het stereotype. Of: mensen met een beperkte cognitieve capaciteit (mensen die 'druk' in hun hoofd zijn, doordat ze bijvoorbeeld veel tegelijk moeten doen of onder tijdsdruk staan) voelen zich beter als ze naar verwachting falen dan wanneer ze onverwacht succesvol zijn, meldt de universiteit van Tilburg in een communiqué. Noordewier promoveerde vorige week aan die universiteit op haar onderzoek.

Pas op: smaakt naar marsepein. © rr